

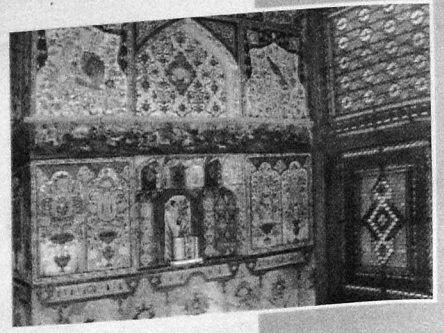

№ 47 (943)
4 iyul
2012-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏDƏNİYYƏT VƏ TURİZM NAZİRLİYİ

XVIII əsr milli memarlığımızın qəhirsiz incisi olan Şəki Xan Sarayı XXI əsrin əvəlində yenə öz möhtəşamliyi ilə görənləri heyran edir. Şəkiyə ayaq basan qonaqların ziyarət etdikləri ilk məkan Şəki Xan Sarayıdır.

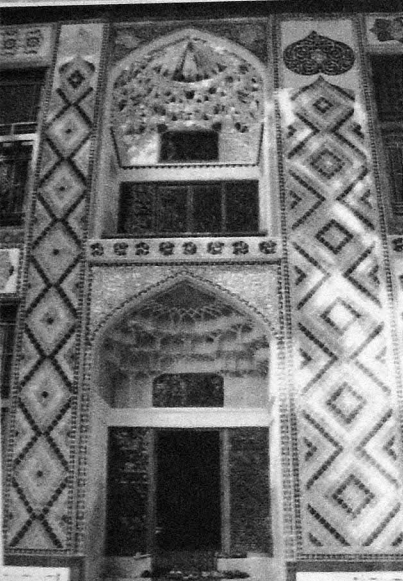

Dörd əsrin sənət yaddaşı

Şəki Xan Sarayı - 250

1762-ci ilin yadığı sayılan bu sənət əsəri Azərbaycan da ilk müstəqil xanlığın əsasını qoyan Hacı Cələbi xanın nəvəsi Məhəmməd Hüseyn xanın dövründə bina edilmişdir. Hüseyn xan "Müştaqi" təxəllüsü ilə şeirlər yazdığından, bəzi mənbələrdə bu saray "Müştaqi imarəti" kimi qeyd olunur. 1759-1780-ci illərdə Şəkinin xanı olmuş Məhəmməd Hüseyn xan Müştəqi babasının ənənələrini davam etdirərək Şəkiddə neçə-neçə saray, məscid, mədrəsə tikdirmişdir. O, yazdığı poetik əsərlər kimi, tikdirdiyi binaların daş və kərpiclərinin, ağac və şəkəklərinin rənginə, naxışına, ölçüsünə həssaslıqla yanaşırdı.

mızı, qızılı və sarı rənglərdən daha çox istifadə edilmişdir. Saray müxtəlif vaxtlarda naxış vurmuş rəssamlardan beşinin adı biza məlumdur. Birinci mərtəbədə salonun naxışlarının xeyli hissəsi 1895-1896-cı illərdə şamaxılı rəssam və neqqaş Mirzə Cəfər tərəfindən işlənib. İkinci mərtəbədəki zala vurulan naxışların çoxu ustad Abbasqulunun və şuşalı rəssam usta Qəmbərin adı ilə bağlıdır. Bundan başqa, Şəki Xan Sarayında ikinci mərtəbənən yan otaqlarının naxışlarında şamaxılı Əliqulu və Qurbanelinin adları da yazılmışdır.

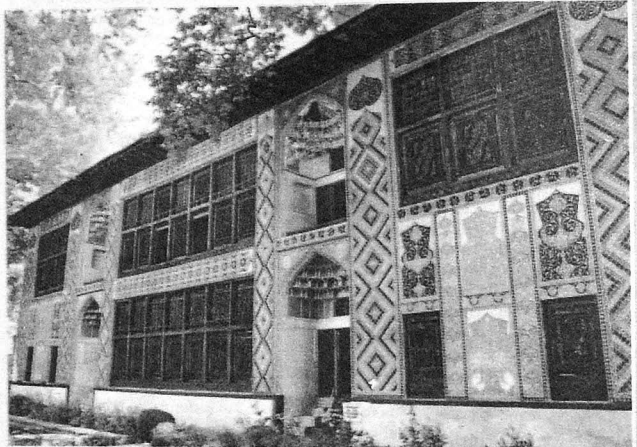
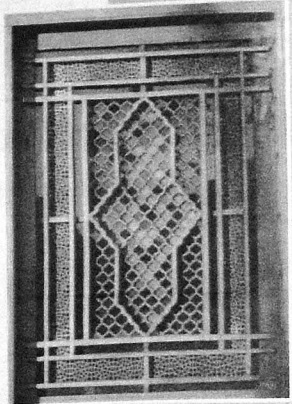

Şəki Şəhər "Yuxarı Baş" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunun ərazisində yerləşən Xan Sarayı dünyada analoqu olmayan tarixi-memarlıq abidəsidir. Saray 2 mərtəbədə, 6 otaqdan, 4 dehlizdən, 2 güzgülu eyvandan ibarətdir. Mərtəbələr eyni quruluşludur: mərkəzdə böyük salon və salonun hər iki mərtəbəsindəki dehlizlərə bitişik yan otaqlar. Sarayın birinci mərtəbəsinin divanxana otağındakı tavanı 5524 ədəd taxta parçasından həndəsi fiqur şəklində düzəlib. Onların birləşdirilməsində yapışqan və ya mismardan istifadə olunmayıb. Sarayın cənuba baxan baş fasadının şəkəklə təpəli pəncərələri binaya xüsusi gözəllik verir. Pəncərə şəkəklərinin həndəsi ornamentli fiqurları, onlara vurulan müxtəlif rəngli şüşələr fasadın digər ornamentli səthləri ilə uyğunlaşır.

Şəki Xan Sarayı eyni zamanda Azərbaycan rəssamlığı və xalq təbii sənətinin nadir incilərindəndir. Onun divarları müxtəlif mövzulu rəsmlərlə bəzədilib. N. Gəncəvinin "Xəmsə"sinin motivləri əsasında çəkilmiş şəkəllər, ov və döyüş səhnələri, təbiət və müxtəlif ornamentlərlə zəngin rəsmlər saraya xüsusi gözəllik verir. Burada həmçinin saray əhlinin və kəndlilərin həyatını təsvir edən səhnələr əksini tapıb. Şəki Xan Sarayının divar rəsmlərində əsasən göy, qır-

zaman-zaman Şəki Xan Sarayını ziyarət edən əcnəbi qonaqlar onun əsrarəngiz gözəlliyinə heyranlıqlarını gizlətməyiblər. 1850-ci illərdə burada olmuş məşhur fransız yazıçısı Aleksandr Düma sarayı görəndə deyib: "Tarıdan dileyim budur ki, bu sarayı bədxah insanlardan qorusun". 1952-ci ildə M.F. Axundzadənin 140 illik yubiley tədbirinə qatılan böyük türk şairi Nazim Hikmət sarayla bağlı təəssüratlarını bu cümlələrlə bildirib: "Əgər Azərbaycanda ayrı bir tikili olmasaydı, təkcə Şəki Xan Sarayını bütün dünyaya göstərmək kifayət edərdi".

Bu gün 250 yaşını qeyd edən Şəki Xan Sarayı yenə dünyanın müxtəlif yerlərindən naxış buyurmuş çoxsaylı qonaqların əhatəsindədir.

Medeniyyet

Baş redaktor:
İntiqam Hübətov

Ünvanımız: AZ 1012, Moskva pr. 1,
C.Cabbarlı adına «Azərbaycanfilm»
kinostudiyası, Dövlət Film Fondu,
5-ci mərtəbə
Tel.: (012) 530-34-40; 530-34-38
Tel/faks: (012) 431-28-79; 530-34-40
E-mail: qazet@medeniyyet.az

"Medeniyyet" qəzetinin
kompyuter mərkəzində uyğunlaşdırılıb
səhifələnməmiş, "CBS" mətbəəsində
çap olunmuşdur.

Qəzətdə AzərTAC-ın
materiallarından da istifadə olunur.

KAPİTAL BANKın 1 saylı
Yasamal filialı kod: 200037
VÖEN 9900003611
M/h 0137010001944
SWIFT BIK AİBAZ2X
H/h 33080019443300232103
VÖEN 1300338641
Lisensiyə №AB 022279
İndeks 0187

Məsul nəvbətçi:

Vüqar Əliyev

Tiraj: 5646

Materiallardakı faktlara görə
müəlliflər cavabdehdir.